

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Az EGSZB álláspontja a fenntartható fejlődés témájában tartandó ENSZ-konferencia (Rio+20) előkészítéséről (kiegészítő vélemény)

(2012/C 143/08)

Főelőadó: **Hans-Joachim WILMS**

2012. január 17-én az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság úgy határozott, hogy az eljárási szabályzatához tartozó végrehajtási rendelkezések 29. cikkének A. pontja alapján kiegészítő véleményt dolgoz ki a következő tárgyról:

Az EGSZB álláspontja a fenntartható fejlődés témájában tartandó ENSZ-konferencia (Rio+20) előkészítéséről (kiegészítő vélemény).

A munka sürgősségére való tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2012. február 22–23-án, 478. plenáris ülésén (a február 22-i ülésnapon) főelőadót jelölt ki **Hans-Joachim WILMS** személyében, továbbá 211 szavazattal, 3 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Bevezetés

1.1 Az ENSZ 2012. június 20–22-én konferenciát rendez a braziliai Rio de Janeiróban a fenntartható fejlődés témájában. A konferencia előkészítő bizottságának második ülésén felkérték az összes tagállamot, érintett ENSZ-szervezetet és érdekelt felet, hogy 2011. november 1-jéig küldjék el a titkárságnak észrevételeiket, megjegyzéseiket. A beérkezett anyagok alapján összeállítottak egy dokumentumot, amelynek nyomán aztán 2012 januárjában elkészült a záródokumentum előzetes tervezete.

1.2 Az EGSZB a Rio+20: *a zöld gazdaság és a jobb irányítás felé vezető úton – Az európai szervezett civil társadalom hozzájárulása* című, 2011. szeptemberben elfogadott véleménnyel⁽¹⁾ járult hozzá az előzetes tervezet előkészítő dokumentumára vonatkozó uniós és tagállami közös álláspont kialakításához.

1.3 Amint a véleményben ismertetett cselekvési tervben olvasható, az EGSZB további lépéseket tett az európai és Európán kívüli civil társadalommal folytatott párbeszéd elmélyítése érdekében. Nemzetközi szinten ez a párbeszéd a civil társadalom EU–Brazília és EU–Kína kerekasztalainak, az EGSZB és az orosz civil kamara üléseinek, valamint az AICESIS-nek a keretében folyik. Az AKCS-val folytatott együttműködés keretében az EGSZB további tevékenységeket tervez.

1.4 Európai szinten az EGSZB széles körű párbeszédet szervezett a Rio+20 konferencia témáiról, és összegyűjtötte a záródokumentum január 10-én közzétett előzetes tervezetével kapcsolatos első reakciókat. A párbeszéd célja az volt, hogy előkészítse a „Vállalj felelősséget, válj fenntarthatóvá! Az európai civil társadalom a Rio+20 felé vezető úton” címmel az EGSZB által 2012. február 7–8-án szervezett nagyszabású civil társadalmi konferenciát, és hogy konszenzust alakítson ki a konferencia közös üzenetével kapcsolatban.

1.5 Ez a vélemény megismétli a „Rio+20: a zöld gazdaság és a jobb irányítás felé vezető úton – Az európai szervezett civil társadalom hozzájárulása” című korábbi EGSZB-velemény⁽²⁾ ajánlásait és következtetéseit, és teljes mértékben egyetért a „Vállalj felelősséget, válj fenntarthatóvá! Az európai civil társadalom a Rio+20 felé vezető úton” címmel rendezett EGSZB-konferencia üzenetével.

2. Következtetések és ajánlások

2.1 Az EGSZB meg van róla győződve, hogy a jelenlegi gazdasági, társadalmi és környezeti válságok szorosan összefüggnek egymással, és a dolgok nem mehetnek tovább úgy, mint eddig.

2.2 Az EGSZB megismétli a „Vállalj felelősséget, válj fenntarthatóvá! Az európai civil társadalom a Rio+20 felé vezető úton” címmel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság által 2012. február 7-én és 8-án Brüsszelben szervezett konferencia következő üzenetét:

2.3 A Rio+20 ENSZ-konferencián a világ vezető politikusa-inak el kell kötelezniük magukat egy konkrét cselekvési terv mellett, amely a bolygónk korlátait tiszteletben tartó fenntartható fejlődéshez és a szegénység felszámolásához vezet. A környezetbarát gazdaság előmozdítása egy fenntartható fejlődésre irányuló átfogó stratégia része kell, hogy legyen, amely kiegyensúlyozottan kezeli a társadalmi, ökológiai és gazdasági elemeket, továbbá ügyel az elosztási és a nemzedékek közötti igazságosságra.

2.4 A Rio+20 napirendjén kiemelt helyet kell kapnia a szegénység felszámolásának, valamint annak biztosításának, hogy mindenki elegendő élelemhez, tiszta vízhez és fenntartható energiához jusson hozzá. Annak előmozdítása, hogy a fejlődő

⁽¹⁾ HL C 376, 2011.12.22., 102. o.

⁽²⁾ HL C 376, 2011.12.22., 102. o.

országokban környezeti szempontból megfelelő helyi mezőgazdaság alakuljon ki, igen fontos szerepet játszik a szegénység elleni küzdelemben és az élelmezésbiztonság javításában, továbbá elősegíti a gazdaságilag virágzó vidéki területek kialakulását. Biztosítani kell, hogy politikai, gazdasági és szociális jogaik tekintetében a nők egyenlőséget élvezzenek.

2.5 A politikai vezetőknek eleget kell tenniük a millenniumi fejlesztési célok teljesítésére vonatkozó kötelezettségvállalásuknak, és további intézkedéseket kell hozniuk a szükséges pénzügyi források biztosítására. A fejlett országoknak különösen azt az ígéretüket kell teljesíteniük, hogy bruttó nemzeti termékük legalább 0,7%-át fejlesztési támogatásokra fordítják.

2.6 Az európai tárgyaló feleknek az előzetes tervezethez képest sokkal nagyobb súlyt kell helyezniük a fenntartható fejlődés szociális vetületére. Sürgősen intézkedni kell az országokon belüli és közötti növekvő társadalmi és vagyoni egyenlőtlenségek ügyében, mert ezek akadályozzák a fenntartható fejlődés és az elosztással kapcsolatos igazságosság elérésére irányuló erőfeszítéseket. Ezenkívül az igazságos átállásnak garantálnia kell a tisztességes munkakörülményeket és a magas színvonalú munkahelyeket a munkavállalók számára. Ratifikálni és alkalmazni kell az ILO alapvető munkaügyi normáit, és teljes mértékben támogatni kell az ILO szociális alapellátásra irányuló kezdeményezését.

2.7 A politikai vezetőknek Rióban el kell kötelezniük magukat a környezetbarát gazdaság világos célkitűzésekkel és ellenőrző mechanizmusokkal kidolgozandó ütemterve mellett, amelynek segítségével biztosítható a fenntartható társadalomra történő, gazdaságilag hatékony, társadalmilag igazságos és környezeti szempontból megfelelő átállás. Az átállási folyamatnak a civil társadalommal történő folyamatos kapcsolattartásra – beleértve a társadalmi párbeszédet – kell támaszkodnia.

2.8 Az európai országoknak és a többi fejlett országnak Rióban vállalniuk kell, hogy a jövőben lényegesen csökkentik a Föld korlátozott természeti erőforrásainak fogyasztását. Az európai politikai vezetőknek teljesíteniük kell a közösen elfogadott uniós célokat, sőt, ezeknél ambiciózusabb intézkedéseket is elő kell készíteniük. A feltörekvő országoknak hatékonyabban kellene felhasználniuk a természeti erőforrásokat.

2.9 A nem fenntartható fogyasztási és termelési mintákat fokozatosan meg kell szüntetni a szakpolitikai eszközök széles körének felhasználásával, amilyenek a szabályozási intézkedések, a fiskális politika eszközei, a környezetbarát és szociális közbeszerzések, a környezetre káros támogatások fokozatos megszüntetése, az ökoinnovációra irányuló kutatás, a környezetvédelmi költségek internalizációja és egyéb piaci alapú ösztönzők. Ugyanakkor elő kell mozdítani a fenntartható életmódot és a fogyasztóknak az átállásba történő aktív bevonását. Rióban el kellene fogadni egy, a fenntartható fogyasztásra és termelésre vonatkozó tízéves programot.

2.10 Az előzetes tervezet elismeri, hogy a GDP csak korlátozottan alkalmas a jólét mérésére, a civil társadalom bevonásával ezért sürgősen kiegészítő mutatókat kell kialakítani.

2.11 Üdvözljük azt a kezdeményezést, hogy 2015-re meghatározzák a globális fenntartható fejlődésre vonatkozó célokat; ez összhangban van a fenntartható fejlődés mindhárom dimenziójával. Rióban egy olyan átfogó folyamatot kellene elindítani, amely a millenniumi fejlesztési célokat összekapcsolja a fenntartható fejlődésre vonatkozó célokkal, továbbá stratégiát és a fenntartható fejlődésre vonatkozó mutatókat, valamint világos elszámoltathatósági mechanizmusokat határoz meg.

2.12 Rióban új globális megállapodást kell kötni a gazdaság környezetbaráttá tételére fordítandó beruházások biztosítása érdekében.

2.13 Elismerjük, hogy a fenntartható fejlődésre történő átállás terén a magánszektorra lényeges szerep és felelősség hárul. A gazdaság környezetbaráttá tétele lehetőségeket kínál az üzleti szféra számára. Az üzleti szférának és az iparnak meg kellene ragadnia ezt a lehetőséget. A politikai vezetőknek világos, szilárd és kiszámítható politikai kereteket kell kidolgozniuk a környezetbarát gazdaságra vonatkozóan, hogy a vállalatok rendelkezzenek a szükséges beruházásokhoz nélkülözhetetlen bizalommal, szabályozási kerettel és ösztönzőkkel.

2.14 A fenntartható fejlődés bizottsága helyett új, fenntartható fejlődés tanácsát kellene létrehozni, valamint az UNEP-re támaszkodva új környezetvédelmi ENSZ-ügynökséget is fel kellene állítani. Mindkét szervnek hatékonyan be kellene vonnia a „főcsoportok” által képviselt civil társadalmat.

2.15 Üdvözlendő a jövő nemzedékeivel foglalkozó ombudsmani hivatal létrehozására irányuló javaslat.

2.16 A Rio+20 konferencián a politikai vezetőknek további intézkedésekben kell megállapodniuk, amelyek növelik a civil társadalom hatékony bevonását és a globális, nemzeti és helyi szintű felelősségteremtést a fenntartható társadalomra történő átállás során. Létre kell hozni az információkhoz való nyilvános hozzáférést, a párbeszédet, a demokratikus részvételt és az ellenőrzést biztosító jogi és intézményi kereteket. A civil társadalmi vitát ösztönző modellként támogatni kell a több érdekelt felet tömörítő fórumokat, amilyenek a gazdasági és szociális biztonság és a nemzeti fenntarthatóságügyi tanácsok. A fenntartható fejlődéssel kapcsolatban több figyelemfelkeltő kampányra és oktatási programra van szükség.

2.17 A civil társadalomnak világszerte szorgalmaznia kellene, hogy a konferencia olyan eredménnyel záruljon, amely megfelel az előttünk álló kihívásoknak. A civil társadalom globális felelősségvállalására van szükség!

2.18 Az ENSZ Rio+20 konferencia elnöksége által a záródokumentumra vonatkozóan kibocsátott előzetes tervezet jó kiindulópont a későbbi tárgyalásokhoz. Ez a dokumentum azonban még mindig messze elmarad az előttünk álló kihívásoktól.

2.19 Az európai kormányfőknek vállalniuk kell a rájuk háruló felelősséget, és aktívan kell részt venniük a Rio+20 konferencián. Az uniós tárgyalófeleknek azon kell munkálkodniuk, hogy a célok, az időzítés, a finanszírozás, a jogi kötelezettségvállalás és a nyomon követés tekintetében ambiciózusabb dokumentum kerüljön kidolgozásra. A Rio+20 konferenciát követően felül kell vizsgálni és meg kell újítani az EU fenntartható fejlődésre irányuló átfogó stratégiáját.

Kelt Brüsszelben, 2012. február 22-én.

*az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke*

Staffan NILSSON
